

Majorările salariului minim: impactul asupra ocupării în România

Smaranda Pantea¹

Ministerul Finanțelor Publice

Majorarea salariului minim urmărește în principal reducerea inegalităților, combaterea sărăciei și îmbunătățirea participării la piața muncii. Această politică este controversată din cauza posibilelor efecte negative asupra ocupării forței de muncă.

Deși există multe studii pe această temă², nu există un consens privind impactul salariului minim asupra ocupării, multe studii ajungând la concluzii contradictorii. Majoritatea acestor studii analizează impactul salariului minim în Statele Unite ale Americi sau Regatul Unit, unde creșterile salariului minim tind să fie moderate și afectează o proporție redusă a salariaților. Din aceste motive, rezultatele acestor studii nu pot fi aplicate automat pentru cazul României. Studiile pe această temă pentru țările din zona Europei Centrale și de Est sunt mai puține și rezultatele lor sunt de multe ori contradictorii. Există o lipsă de studii pe această temă pentru România, în special pentru perioada de după criza economică³.

Acest studiu examinează efectul salariului minim asupra ocupării în România, în perioada 2008-2014 folosind date panel la nivel județean. Folosirea datelor recente asigură relevanța rezultatelor pentru politicile economice actuale. O altă contribuție a studiului este că analizează dacă efectul majorării salariului minim depinde de raportul dintre salariul minim și cel mediu, gradul de dezvoltare și condițiile pe piața muncii din regiune.

Studiul adoptă un model standard folosit pentru a estima efectul majorării salariului minim asupra ocupării într-un context internațional sau regional⁴. Identificarea efectului se bazează pe faptul că în regiunile unde raportul dintre salariul minim și cel mediu este mai ridicat, salariul mediu are un efect mai pronunțat pentru că afectează o proporție mai largă a salariaților, în timp ce în regiunile unde acest raport este mai redus efectele sunt mai limitate. Acest model este estimat folosind metode pentru date panel care iau în considerare caracteristicile neobservate și invariabile în timp ale regiunilor. De asemenea, modelul ia în

¹ Opiniile exprimate în această lucrare aparțin autoarei și nu pot fi considerate drept poziția oficială a Ministerului Finanțelor Publice.

² Aceste studii au fost sintetizate recent de Neumark & Wascher (2006), Metcalf (2007), Schmitt (2013) and Manning (2016).

³ INCSMPS (2016) reprezintă o excepție, dar acest studiu nu estimează efectul total ci doar pentru grupuri specifice definite pe baza genului și a vârstei.

⁴ Acest model a fost folosit printre alții de Neumark & Wascher (1992), Majchrowska & Zolkiewski (2012), OECD (1998), Neumark & Wascher (2004), European Commission (2016), IMF (2016)

considerare faptul că decizia majorării salariului minim ar putea fi influențată de ciclul economic și posibilitatea ca erorile să fie autocorelate și heteroscedastice.

Datele folosite provin de la Institutul Național de Statistică, mai precis din *Ancheta privind costul forței de muncă* și *Conturi Naționale*. Aceste date sunt considerate de calitate ridicată, fiind folosite frecvent de Ministerul Finanțelor Publice și de Ministerul Muncii și Justiției Sociale pentru analiza impactului politicilor economice, cât și de cercetători academici⁵.

Rezultatele studiului indică un efect nesemnificativ al majorărilor salariului minim din perioada 2008-2014 asupra numărului salariaților, acesta fiind determinat, în principal, de structura industrială a regiunii, de ciclul economic și politicile de protecție socială. Rezultatele sunt robuste la diferite specificații econometrice. Efectul rămâne nesemnificativ pentru regiuni cu niveluri diferite ale raportului dintre salariul minim și cel mediu, niveluri diferite de dezvoltare (măsurate ca PIB pe cap de locuitor) și condiții diferite ale pieței muncii. Aceste rezultate confirmă rezultatele studiilor anterioare⁶.

Deși aceste rezultate sunt robuste și similare rezultatelor studiilor anterioare, ele pot părea surprinzătoare. Studiul explorează câteva posibile explicații ale acestor rezultate. O firmă poate răspunde la o majorare a salariului minim în alte moduri decât prin reducerea numărului salariaților, de exemplu prin ajustarea numărului de ore, creșterea prețurilor, scăderea profitabilității, aplatizarea salarială și creșterea eficienței. Ajustările prin prețuri și profitabilitate au jucat un rol foarte important în Ungaria⁷. De asemenea, datele sugerează că a avut loc o creștere a numărului salariaților care lucrează cu timp parțial, deși ponderea lor în total rămâne limitată. În unele piețe regionale, angajatorii ar putea influența considerabil determinarea salariului datorită numărului redus al angajatorilor și a altor fricțiunilor pe piața muncii și în absența unor reglementări nivelul salarialului ar putea fi sub nivelul de echilibru. În acest caz, o creștere a salariului minim ar putea crește numărul salariaților prin creșterea motivației de a participa la piața muncii, efect observat în Cehia și Slovacia⁸. Practica de a primi o parte a salariului în plic, destul de răspândită în România⁹ ar putea influența rezultatele. În acest caz, o majorare a salariului minim ar rezulta într-o creștere a salariului formal, o scădere

⁵ Aparaschivei et al. (2011)

⁶ OECD (1998), European Commission (2016), IMF (2016), Harasztosi & Lindner (2015)

⁷ Harasztosi & Lindner (2015)

⁸ Eriksson & Putlikova (2004)

⁹ Williams (2009) a arătat folosind date din Eurobarometru că aproximativ 23% din angajații din România primesc o proporție largă din salariul lor (aproximativ 70%) în plic.

a salariului informal, fără un efect asupra ocupării. Este posibil ca doar anumite grupuri (tineri), anumite firme (IMM-uri sau firme exportatoare), sau anumite sectoare sunt afectate negativ¹⁰.

Principala limitare a studiului este că se bazează pe date agregate și nu permite analiza acestor posibile explicații. Această temă ar trebui analizată în viitor folosind date la nivel de firmă pentru a permite o identificare mai precisă a efectelor salariului minim și o analiză a efectelor asupra diferitelor categorii de firme și sectoare și a modurilor de ajustare a firmelor.

Din punctul de vedere al politicilor economice, rezultatul studiului că majorările salariale între 2008 și 2014 nu au avut un efect major asupra numărului salariaților, poate fi interpretat ca sprijinind politicile de majorare a salariului minim din această perioadă. Este important de menționat că aceste estimări se referă la efectul mediu și posibile efecte negative asupra unor grupuri sociale, firme sau sectoare ar trebui luate în considerare în elaborarea majorărilor salariale. Un alt rezultat important pentru politicile economice este că politicile de dezvoltare regională, în special cele legate de sprijinirea industriei prelucrătoare, sunt esențiale pentru creșterea ocupării forței de muncă.

Referințe

- Aparschivei, L., Vasilescu, M. D. & N. Cataniciu, 2011, The Impact of Investments and Gross Value Added upon Earnings, *Theoretical and Applied Economics XVIII*, No. 2(555), 207-218.
- Eriksson, T. & M. Pytlikova, 2004, Firm-level Consequences of Large Minimum-wage Increases in the Czech and Slovak Republics, *Labour*, 18(1).
- Harasztosi, P. and A. Lindner, 2015, Who Pays for the Minimum Wage?
- Hirsch, B. T., E. Kaufman, & T. Zelenska, 2011, Minimum wage channels of adjustment. IZA Working paper 6132.
- Institutul Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale – INCSMPS, 2016, Evaluarea efectelor economice și sociale potențiale asociate salariului minim brut garantat în plată în România și modificării acestuia.
- International Monetary Fund, 2016, Cross country report on minimum wages, IMF country report 16/151.

¹⁰ OECD (1998), Eriksson & Pytlikova (2004), Harasztosi & Lindner (2015), European Commission (2016)

- Majchrowska & Zol̄kiewski, 2012, The impact of minimum wage on employment in Poland, *Investigaciones Regionales*, 24, 211-239.
- Manning, A. 2016. The Elusive Employment Effect of the Minimum Wage, CEP Discussion Papers dp1428, Centre for Economic Performance, LSE.
- Metcalfe D., 2007, Why Has the British National Minimum Wage Had Little or No Impact on Employment?, CEP Discussion Paper No 781.
- Neumark, D. & W. Wascher, 1992, Employment Effects of Minimum and Subminimum Wages: Panel Data on State Minimum Wage Laws, *ILR Review*, 46 (1), 55-81.
- Neumark, D. & W. Wascher, 2004, Minimum Wages, Labor Market Institutions, and Youth Employment: A Cross-National Analysis, *ILR Review*, 57(2), 223-248.
- OECD, 1998, Making the most of the minimum: statutory minimum wages, employment and poverty.
- Schmitt, J., 2013, Why Does the Minimum Wage Have No Discernible Effect on Employment? CEPR Reports and Issue Briefs 2013-04.
- Williams, C., 2009, The Commonality of Envelope Wages in Eastern European Economies, *Eastern European Economics*, 47(2).